

Ahrimanský podvod

Přednáška Rudolfa Steinera

Curich, 27. Října 1919

GA 193

Původní název: Der Innere Aspekt des sozialen Ratsels; Luziferische Vergangenheit, Ahrimanische Zukunft

Dnes při oslovování veřejného publika ohledně nejdůležitější otázky naší doby má značný význam, zda se mluví ze znalostí hlubších sil světově-historického vývoje, to znamená z iniciační vědy nebo jestli se mluví bez takových znalostí. Je poměrně snadné mluvit o moderních otázkách když jeden spoléhá na údaje z vnějších znalostí, které jsou považovány za vědecké, praktické a tak dále. Ale je to výjimečně obtížné mluvit o těchto otázkách z hlediska iniciační vědy - ze kterého je odvozeno vše s čím máme co činit při takových setkáních jako je dnes to naše. Protože ten, kdo mluví z tohoto hlediska o problémech naší doby, ví, že je proti nejen neurčitým subjektivním názorům těch ke kterým mluví. On také ví, že velká část dnešního lidstva je již pod kontrolou, z jedné nebo druhé strany, Ahrimanských sil kosmické přirozenosti, které jsou silnější a silnější. Abych vysvětlil, co tímto myslím, tak vám musím dát jakýsi dějinný přehled docela dlouhého období lidské historie.

Z různých sdělení, která jsem zde podal a které také naleznete v mých některých přednáškových kurzech víte, že musíme umístit začátek našeho moderního věku doprostřed patnáctého století. Toto období jsme vždycky nazývali - z kterého jsme opravdu jen na počátku - pátým poatlantským obdobím. Toto období nastoupilo po Řecko-latinské epoše, kterou počítáme od středu osmého století před naším letopočtem do poloviny patnáctého století a dále zpátky v čase máme Egyptsko-chaldejskou epochu. Pouze jsem toto naznačil, abyste si uvědomili, kde v lidské evoluci jako celku umístit období ve kterém se cítíme postavení jako moderní lidé.

Nyní víte, že na konci první třetiny Řecko-latinské doby se odehrála událost na Golgotě. A z různých stránek jsme si charakterizovali, co se opravdu událo pro lidský vývoj skrze toto Mystérium Golgoty, ve skutečnosti pro celý vývoj země. Dnes do tohoto širokého historického přehledu umístíme lecos vztahující se k lidstvu, co je spojeno s tímto mystériem.

Z tohoto pohledu se podívejme daleko nazpět do dřívějších časů, řekněme do období na počátku třetího tisíciletí před naším letopočtem. Vy víte jak málo je řečeno v externí historické tradici o tomto časném vývoji lidské rasy na zemi. Také víte, jak vnější dokumenty poukazují na Asii, na Orient. Z mnoha anthroposofickým pramenů budete vědět, že jdeme-li více nazpět ve vývoji lidstva, tak nacházíme větší rozdíl v utváření lidské duše a cosi jako prastará původní moudrost leží pod celým vývojem lidstva. Dále víte, že jisté tradice dávné moudrosti lidstva byly uchovány v uzavřených, tajných kroužcích až do devatenáctého století. Byly uchovány do našich časů - ale z větší části vůbec ne věrně.

Když se člověk v dnešní době učí znát něco z původní moudrosti, tak je ohromený hloubkami skutečností, ke kterým to poukazuje. Už během studií, která jsme mnoho let sledovali bylo ukázáno že toto rozšířené učení moudrosti pradávných časů muselo vždy kontrastovat s porozuměním životu a světu, které bylo uchopováno dávnými hebrejskými lidmi a neslo úplně jiný charakter. S určitým oprávněním je ona rozšířená původní moudrost popisovaná

jako pohanská, jako pohanský prvek v protikladu proti hebrejskému židovskému prvku. Z vnější tradice a literatury víte jak onen křesťanský prvek povstal z židovského.

Můžete již usoudit z těchto zevních faktů něco, co vás žádám abyste měli na mysli, konkrétně to, že bylo podstatné v lidském vývoji konfrontovat starověký pohanský prvek a jeho moudrost s židovským prvkem, ze kterého se vyvinulo křesťanství, v každém případě částečně. Pravěká pohanská moudrost ve svém celku nebyla určena aby měla výhradní vliv na další vývoj lidstva. A nyní vzniká otázka: Proč měla prastará pohanská moudrost, která je v mnohém ohledu tak podivuhodná, zažít novou formu, přetvoření, skrze židovství a křesťanství? Tato otázka se nevyhnutelně objevuje.

Odpověď je dáována iniciační moudrostí jen skrze velmi, velmi těžkou skutečnost, skrze událost která se odehrála daleko v Asii na začátku třetího tisíciletí před křesťanské éry. Při pohledu nazpět jasnovidný zrak zjišťuje, že tam došlo k vtělení nadsmyslové bytosti v lidstvu, stejně tak jako v případě Golgoty došlo k inkarnaci nadsmyslové bytosti Kristovi v člověku Ježíši Nazaretském. Tuto inkarnaci, která se uskutečnila na začátku třetího tisíciletí před naším letopočtem je výjimečně obtížné sledovat, dokonce s vědou zření, s vědou iniciační. Dala lidstvu něco z nesmírné oslnivosti mající pronikavý účinek. To, co dala lidstvu ve skutečnosti byla ona prvotní moudrost.

Viděno zevně se dá říci, že to byla moudrost pronikající hluboko do skutečnosti, chladná, založená čistě na myšlenkách, málo prostoupená citem. Skutečná vnitřní povaha této moudrosti může být posuzována pouze jdeme-li nazpět k této inkarnaci, která se odehrála v Asii na začátku třetího předkřesťanského tisíciletí. Zpětnému jasnozřivému pohledu se odhaluje, že to bylo skutečné lidské vtělení oné Luciferské síly.

A tato inkarnace Lucifera v lidstvu, které bylo určitým způsobem dosaženo, byla původcem oné široce rozšířené prastaré moudrosti založené na třetí poatlantské civilizaci.

Byl zde ještě jakýsi pozdější účinek, dokonce v řeckých časech, z tohoto rozšířeného kulturního impulsu, který byl odvozen od této asijské, luciferské lidské bytosti. Luciferská moudrost byla nejvyšším přínosem pro člověka v této době vývoje - oslnivá určitým způsobem, stupňovitě podle různých druhů národů a ras mezi které se rozprostřela. Byla plně rozeznatelná všude po Asii, pak v Egyptské civilizaci, Babylónské civilizaci a dokonce v kultuře Řecka.

Všechno, co bylo možné pro lidstvo té doby v myšlení, v oblasti poezie, ve skutečích, bylo určitým způsobem určeno skrze vstup Luciferského impulsu do lidské civilizace.

Bylo by opravdu velmi úzkoprské říci: Byla to jakási inkarnace Lucifera, od té doby mu musíme unikat! Taková úzkoprsost může také donutit člověka utéct od krásy a velikosti, která přišla k lidstvu z tohoto luciferského proudu s plody řecké kultury s veškerou její krásou, pokračující jak jsem řekl z tohoto proudu vývoje. Celá myšlenka Gnosticizmu existující v dobách Mystérie Golgoty, působivá moudrost osvětlující hluboké kosmické skutečnosti - celé toto Gnostické vědění bylo inspirované podnětem přicházejícím z luciferských sil. Nemůžeme proto říci, že Gnostická myšlenka je falešná; můžeme jí pouze charakterizovat tím, že řekneme, že je prostoupená luciferskými silami.

Pak je podstatné, že více než dva tisíce let po luciferské inkarnaci přišlo Mystérium Golgoty. Může být řečeno, že lidé, mezi kterými se impuls tohoto mystéria rozšířil, byli ještě plně

ovlivněný v jejich myšlení a cítění tím, co přišlo z impulsu Lucifera. A nyní zde vstupuje do vývoje civilizovaného lidstva úplně jiný podnět, impuls vycházející z Krista. Často jsme mluvili o tom, co tento Kristův impuls znamená pro kulturu lidstva. Kristův podnět - dnes se toho jen dotknu - byl vyzvednut těmi srdci a dušemi, které jsem právě charakterizoval. Můžeme říct, že zazářil do všeho nejlepšího co přišlo k člověku od Lucifera. A v prvních křesťanských staletích, člověk chápal Krista díky tomu, co přijal od Lucifera. Těmto věcem se musí čelit bez předsudků; jinak není opravdu možné porozumět specifickému způsobu, kterým byl Kristův impuls přijímán v prvních staletí naší doby.

Jak Luciferský impuls začal stále více a více uvadat, lidé byli také stoupající měrou neschopní vstřebávat Kristův impuls správným způsobem. Uvažte jak materialistickým se stal během moderních časů. Ale pokud se ptáte co se zvláště stalo materialistické, tak musíte přijmout odpověď: velká část moderní teologie. Protože to je jednoduše strnulý materialismus kterému ohromná část moderní křesťanské teologie podléhá, když už nevidí Krista v člověku Ježíši z Nazareta. Vidí pouze lidskou bytost "prostého muže z Nazareta", člověka, kterému se dá rozumět pokud se jen trochu člověk pozvedne k nějakému druhu vyššího porozumění. Čím více mohl být Ježíš z Nazareta považovaný za obyčejnou lidskou bytost, další patřící k řadám zaznamenaných lidských osobností, tím více byl potěšený určitý materialistický směr moderní teologie. Nadsmyslový prvek události na Golgotě je ochotná moderní teologie poznat málo, velmi málo.

Podněty vstupující do lidstva z Luciferského zdroje se postupně ponořilo do duše. Na druhou stranu, další impuls, kterému říkáme Ahrimanský, roste v moderní době silněji a silněji. Stane se stále silnějším v blízké budoucnosti a dále v budoucích časech. Ahrimanský impuls vystupuje z nadsmyslové bytosti odlišné od Bytosti Krista nebo Lucifera. Stejně jako říkáme "nadsmyslová", tak můžeme říct "podsmyslová" - ale o to zde nejde. Vliv této bytosti se stává zvláště silným v páté poatlantské epoše. Pokud se díváme na spleť poměrů v posledních letech, tak objevíme, že lidé byli přivedeni k těmto chaotickým podmínkám hlavně skrze ahrimanské síly.

Právě tak, jako zde byla inkarnace Lucifera na počátku třetího předkřesťanského tisíciletí, jak zde byl Kristus vtělený v době Mystéria na Golgotě, tak dojde na západě k inkarnaci Ahrimanské bytosti nějaký čas po naší současné pozemské existenci, ve skutečnosti ve třetím tisíciletí po Kristu. Abychom si utvořili správný pojem o historickém vývoji lidstva v období přibližně 6000 let, musíme pochopit, že na jedné straně stojí Luciferská inkarnace, vprostřed vtělení Krista a na druhé straně inkarnace Ahrimanova. Lucifer je síla, která rozněcuje v lidstvu všechno fanatické, všechny falešné mystické síly, vše co fyziologicky inklinuje k tomu přinést krev do nepořádku a tak pozvednout člověka nahoru a ven mimo sebe. Ahriman je síla, která činí člověka suchým, prozaickým, úzkoprsým - že zkožnatí a přináší mu pověřivost materialismu. A pravá přirozenost a bytí člověka je v podstatě úsilí udržet rovnováhu mezi silami Lucifera a Ahrimana; Kristův impuls pomáhá současnému lidstvu nastolit tuto rovnováhu.

Tyto dva póly - Luciferský a Ahrimanský - jsou přítomny neustále v člověku. Díváme-li se historicky, tak zjistíme, že to luciferské převládalo v jistých proudech kulturního vývoje od předkřesťanského věku a pokračující do prvního století našeho letopočtu. Na druhé straně ahrimanský vliv je činný od poloviny patnáctého století a jeho síly vzrostou až do skutečného vtělení Ahrimana, které se uskuteční v západním lidstvu.

Nyní je charakteristické u těchto věcí, že jsou připravovány dlouho dopředu. Ahrimanské síly připravují vývoj lidstva takovým způsobem, že může padnout Ahrimanovi za kořist, když se objeví v lidské formě uvnitř západní civilizace - stěží se pak bude nazývat "civilizací" v našem smyslu - tak jako se Lucifer objevil v lidské formě v Číně, tak jako se Kristus objevil v lidské formě v Malé Asii. Je k ničemu podávat vám o tom dnes nějaké iluze. Ahriman se objeví v lidské formě a jediná otázka je, jak nalezne lidstvo připravené. Zajistí pro něj jeho přípravy jako jeho stoupence celé lidstvo, které si dnes říká kulturní nebo nalezne lidstvo, které mu dokáže klást odpor. Nepomůže vůbec oddávat se snění. Lidé dneška prchají před pravdou a nikdo jim ji nemůže dát v nějaké nepřikrášlené formě, protože oni by se jí vysmívali a posmívali a pošklebovali. A když jim jí někdo dá skrze "Sociální trojčlennost", jak se o to člověk pokouší, tak jí nepřijmou - většinou vůbec. Skutečnost, že lidé odmítnou tyto věci je jen jedním ze způsobů, které Ahrimanské síly mohou užívat a které dají Ahrimanovi největší míru následovníků, když se objeví v lidské formě na zemi. Toto pohrdání těmi nezávažnějšími pravdami je přesně to, co bude budovat nejlepší most k úspěchu inkarnace Ahrimana. A nic nám nepomůže nalézt správné stanovisko pokud jde o úlohu Ahrimana v lidském vývoji kromě nepředpojatého studia oněch sil skrze které Ahrimanův vliv pracuje, právě tak jako učení se znát síly, díky kterým se může lidstvo vyzbrojit proti tomu aby bylo pokoušeno a svedeno z cesty. Z tohoto důvodu dnes vrhneme letmý pohled na různé věci, které by pěstovali podporu Ahrimanovi a které ahrimanské síly vypracovávají z nadsmyslových světů skrze lidská mínění sem dolů, které budou zejména upotřebeny k tomu, aby učinil své následovníky tak početné jak jen je možné.

Jeden ze způsobů je tento - že není vědomím přijímáno to, co je skutečným smyslem pro člověka určitého druhu myšlení a pojetí, které převládá v moderní době. Vy víte, skutečně, jak velký rozdíl je mezi způsobem, jakým se člověk cítil uvnitř celého kosmu v Egyptské době, řekněme, a dokonce v čase Řecka, a jak se cítí uve od začátku moderních časů, od konce středověku. Představte si dobře učeného starověkého Egyptěana. On věděl, že jeho tělo bylo složené nejen ze složek, které existovali zde na zemi a jsou ztělesněny v živočišné, rostlinné a minerální říši. On věděl, že síly, které vidí nad hlavou ve hvězdách, působí do jeho bytosti jakožto člověka, cítil se jako článek celého kosmu. Cítil kosmos nejen v běhu života, ale v oduševnění a proniknutí duchem; v jeho vědomí žilo něco z duchovních bytostí kosmu, z duševní povahy kosmu a jeho života. To vše bylo ztraceno během pozdější historie lidstva. Dnes se člověk dívá ze země ke hvězdnému světu a pro něj je naplněný s pevnými hvězdami, slunci, planetami, kometami a tak dále. Ale s jakým míněním člověk zkoumá vše co k němu zhlíží dolů z kosmického prostoru? Zkoumá to matematicky, s mechanickou vědou. To co leží kolem země je oloupeno o ducha, oloupeno o duši a dokonce o život. Je to de fakto velký mechanismus, uchopovaný pouze za pomoci matematických mechanických zákonů. Za pomoci těchto matematických, mechanických zákonů ho chápeme velkolepě! Student duchovní vědy je nepochybně právě ten, který oceňuje kvality Galilea, Keplera a jiných, ale to, co proniká lidským porozuměním a vědomím díky principům těchto velkých duchů v lidském vývoji, to ukazuje vesmír jenom jako veliký mechanismus.

Co všechno to znamená se odhaluje pouze tomu, kdo je schopen uchopit člověka v celé jeho povaze. Je to velmi dobré pro astronomy a astrofyziky prezentovat vesmír jako mechanismus, který lze pochopit a vypočítat matematickými rovnicemi. To je skutečně to, čemu člověk bude věřit v čase mezi ranním probuzením a usínáním v noci. Ale v oněch nevědomých hloubkách kterých nedosahuje se svým bdělým vědomím, ale které přesto patří k jeho bytí a ve kterých žije mezi usnutím a probuzením, vtéká do jeho duše něco docela jiného ve vztahu k vesmíru. Zde žije v lidské duši vědomost, která, ačkoli je nevědomá pro bdělé vědomí, je přesto přítomná v hlubinách a formuje duši - vědomost o duchu, o životě duševním, o životě

kosmickém. A ačkoli ve svém bdělém vědomí neví člověk nic o tom, co pokračuje ve společenství s duchem, duší a životem kosmu zatímco spí - v duši jsou přece jen tyto věci přítomny; žijí v ní uvnitř. A velká část neshod pocíťovaných moderním člověkem je odvozena z nesouladu mezi tím, co duše zažívá a tím co bdělé vědomí poznává jako pojetí světa.

A co celkový duch a smysl anthroposofické duchovní vědy říká o těchto věcech? Říká: To, co přinesly myšlenky Galilea, Koperníka lidstvu je veliké a mocné, ale není to úplnou pravdou, vůbec to není úplnou pravdou. Je to jedna stránka vesmíru, jedna strana z určitého hlediska. Je to jen díky aroganci moderního člověka, že lidé dnes říkají: "Ptolemajský světový systém - dětinskost; to lidé měli, když byli ještě děti. My jsme učinili tak velké pokroky - přímo "ke hvězdám" a to je to, co teď máme za absolutní." To je právě tak málo absolutní jako byl Ptolemajev systém absolutní, je to jen jedno hledisko. Jediný správný náhled - ve shodě s duchovní vědou - je uvědomit si, že vše co je přijato pouze prostřednictvím světové matematiky, prostřednictvím pouhého světového schematismu mechanického pojetí, neposkytne člověku úplnou pravdu o vesmíru, ale pouze preludy. Preludy jsou nutné, protože lidstvo prochází rozmanitými druhy výuky ve svých stupních evoluce. Pro moderní vzdělání potřebujeme tyto preludy matematické povahy o vesmíru, musíme si je osvojit, ale musíme vědět, že to jsou preludy. Většina z nich jsou pouhé iluze, když je přemístíme do našeho každodenního okolí, když v souladu s atomistickými nebo molekulárními teoriemi se dokonce snažíme vytvořit druh astronomie pro pozemské látky. Správný postoj pokud jde o celou moderní vědu, tak jak uvažuje těmito směry je připustit, že její vědomosti jsou iluze.

Nyní, aby jeho inkarnace byla co nejuspěšnější, je v nejvyšším ahrimanově zájmu, aby se lidé zdokonalovali ve všech našich iluzorních moderních vědách aniž by si byli vědomi toho, že jde o iluze. Ahriman má největší možný zájem učit lidi matematice, ale ne učit je že matematicko-mechanické pojetí vesmíru je pouhou iluzí. Má zájem intenzivně lidstvu přinášet chemii, fyziku, biologii a tak dále, tak jak jsou dnes uváděny ve všech svých významných působeních, ale má zájem v tom, aby lidstvo věřilo, že to jsou naprosté pravdy, nejen že to jsou pouze názory, tak jako fotografie z jedné strany. Pokud fotografujete strom z jedné strany, může to být správné co se týče fotografie, ale nedá vám to obraz celého stromu. Když ho fotografujete ze čtyř stran, můžete o něm získat určitou představu. Skrýt před lidstvem že v moderní intelektuální racionální vědě s jejím doplněním pověřčivým empirismem se setkáváme s největší iluzí, klamem - že to lidstvo nerozezná, to je největší ahrimanův zájem. Bylo by pro něj pocitem vítězství kdyby ona vědecká pověřčivost, která dnes pevně svírá všechny kruhy a kterou lidé dokonce chtějí organizovat vědu sociální, měla převládat i v třetím tisíciletí. Měl by potom velký úspěch, kdyby přišel jako lidská bytost do západní civilizace a našel tu vědeckou pověřčivost.

Ale prosím abyste si neutvářeli nesprávně závěry z toho, co jsem právě řekl. Bylo by nesprávným závěrem vyhýbat se dnešní vědě, to by byl velmi nesprávný závěr. Musíme znát vědu; měli bychom mít přesný přehled o tom, co přichází z tohoto směru - ale s plným vědomím toho, že přijímáme falešný aspekt poznání, iluzi nutnou pro naše vzdělání jako lidstva. Nechráníme se před Ahrimanem tím, že se budeme vyhýbat moderní vědě, ale tím, že budeme znát její charakter. Protože moderní věda nám dává jakousi vnější iluzi vesmíru a my potřebujeme tuto iluzi. Nemyslete si, že jí nepotřebujeme. Musíme jí jen z úplně jiné strany doplnit o skutečnou realitu získanou duchovním výzkumem, musíme vystoupit z iluzorního charakteru k opravdové realitě. Najdete odkazy v mnoha mých přednáškových kurzech k tomu, co vám dnes říkám a uvidíte že všude byla snaha o vstup ke dnešní vědě, ale s tím, že to vše bylo vyzvednuto do sféry, kde můžeme vidět její skutečnou hodnotu.

Nemůžeme si přát zbavit se duhy jen proto, že víme že jde o klam světla a barev! Neporozumíte jí, dokud si neuvědomíte její klamný charakter. A stejně je to i s moderní vědou, která dává naší představě o vesmíru pouhé iluze a to musí být rozeznáváno. A pouze skrze samo vzdělání o těchto iluzích dojdeme k pravé skutečnosti.

Takže toho představuje jeden z prostředků, které Ahriman užívá, aby bylo jeho vtělení co nejefektivnější - toto udržování člověka zpět ve vědecké pověrčivosti.

Druhý prostředek je míněn tak, že roznlí všechny emoce, které rozštlpí lidi na malé skupiny - skupiny které se budou navzájem napadat. Stačí se pouze podívat na všechny navzájem si odporující strany, které dnes existují a pokud jste nepředpojatí, tak budete nuceni připustit, že vysvětlení se nenachází pouze v lidské povaze. Pokud se lidé upřímně pokusí vysvětlit tuto tzv. Světovou válku jako výsledek disharmonie mezi lidmi, tak zjistí, že s tím, co nacházejí ve fyzickém lidství se to vysvětlit nedá. A zde právě jsou tyto nadsmyslové síly, ahrimanské síly, v plné práci.

Tyto ahrimanské síly jsou v plné práci ve skutečnosti všude tam, kde vzniká disharmonie mezi skupinami lidí. Nyní vzniká otázka, na jakém základě je založena většina toho o čem zde uvažujeme?

Vycházejme z velmi charakteristického příkladu - moderní proletariát má svého Karla Marxe. Podívejte se zblízka jak se teorie Karla Marxe rozšířily mezi proletariátem, s marxistickou literaturou dosahující prakticky nezměrného rozsahu. Najdete v těch knihách užívané všechny metody současné vědy; všechno je přísně a striktně prokázáno, tak naprosto jasně, že mnoho lidí, o kterých byste to nikdy nepředpokládali, se stalo obětí marxismu. Jaký byl skutečný osud marxismu? Nejdříve se rozšířil mezi proletariátem jak víte a byl pevně odmítnut vysokoškolskou vědou. Dnes je zde již mnoho universitních vědců, kteří se přiklonili k uznávání marxistické logiky. Drží se marxismu, protože v marxistické literatuře jsou prokázány všechny jeho závěry ve vynikající shodě, takže z hlediska moderního vědeckého marxismu, jej lze docela elegantně dokázat. Kruhy středních tříd nemají bohužel žádného Karla Marxe, který by pro ně mohl dokazovat to opačně; právě tak jak se dá prokázat ideologický charakter práva, morálky a tak dále, teorie nadhodnoty a materialistického historického výzkumu z marxistického hlediska, tak je také možné prokázat jejich přesný opak. Stejně přesnou metodou by střední třída, buržoazní marxisti mohli plně prokázat přesný opak. Není zde v tom žádný podvod nebo humbuk; zkouška by to potvrdila.

Odkud to přichází? Přichází to od té skutečnosti, že současné lidské myšlení, současný intelekt, leží ve vrstvě bytí, kde nedosáhne dolů, ke skutečnosti. Proto může jeden přesně prokázat jedno a stejně tak i to přesně opačné. Dnes můžeme na jedné straně plně prokázat spiritualitu a na druhé straně materialismus. A lidé mohou bojovat proti sobě navzájem ze stejně dobrých hledisek, protože dnešní intelektualita je v oné horní vrstvě reality a nesestoupí dolů do hlubin bytí. A stejně je to se stranickými názory. Člověk, který se nedívá hlouběji, ale jednoduše se nechá přijmout do nějaké strany - díky svému vzdělání, dědičnosti, životních okolností, státu - docela upřímně věří - nebo si myslí - v možnosti ukazující se jako zásady společnosti, do které on sklouzl jak říká. A potom - pak bojuje proti někomu jinému, který také tak sklouzl do jiné strany! A jeden je právě tak správný jako ten druhý. Tohle vyvolává chaos a zmatek v lidstvu, který bude postupně větší a větší pokud to lidé neprohlédnou. Ahriman využívá tohoto zmatku, aby připravil triumf jeho inkarnace a stoupající silou mohl řídit lidi do toho, co si dokáží těžko uvědomit - jmenovitě, že intelektuální nebo moderní vědeckou úvahou lze dnes prokázat cokoli a stejně dobře prokázat i opak. Pointa pro nás je

připustit, že všechno může být dokázáno a z toho důvodu zkoumat ony důkazy dnešní vědou předkládané. Je to pouze v přírodní vědě, že skutečnost je ukazována fakty, v žádném jiném oboru nejsou pouze intelektuální důkazy platné. Jediný způsob jak uniknout nebezpečí, které hrozí, když budeme přijímat návnady Ahrimana a jeho touhy řídit lidstvo hlouběji a hlouběji do těchto věcí, je uvědomit si skrze anthroposofickou duchovní vědu, že lidské vědomosti musí být hledány v hlubší vrstvě než v té, kde povstává platnost našich důkazů. A tak, aby vytvořil neshody, Ahriman použije také to, co se vyvíjí ze starých podmínek dědičnosti, kterou člověk již skutečně přerostl v páté poatlantské epoše. Ahrimanské síly používají všechno, co je odvozené ze starých základů dědičnosti, aby proti sobě postavil lidi v konfliktních skupinách. Všechno co vychází ze starých rozdílů rodiných, rasových, kmenových, národních, používá Ahriman, aby vytvořil zmatek. "Svobodu každému národu, dokonce tomu nejmenšímu..." To jsou pěkně znějící slova. Ale síly člověku nepřátelské vždy užívají pěkná slova, aby mohly přinést zmatek, aby dosáhly věcí, které si Ahriman přeje dosáhnout během své inkarnace.

Pokud se ptáme: Kdo rozněcuje národy proti sobě navzájem? Kdo pokládá ty otázky, které dnes řídí lidstvo? - odpověď je: ahrimanský klam, který hraje karty s lidským životem. A v tomto poli se lidstvo velmi snadno nechává oklamat. Není ochotné sestoupit do nižší vrstvy, kde se nalézá skutečnost. Jak vidíte, Ahriman obratně připravuje svůj cíl už dopředu. Už od doby reformace a renesance, ekonom se objevoval v moderní civilizaci jako představitel vládnoucího typu. To je aktuální historická skutečnost. Pokud jdete nazpět do pradávných časů, dokonce do těch, které jsem dnes charakterizoval jako luciferické - kdo byl tenkrát vládnoucím typem? Zasvěcenci. Egypťští faraónové, babylónští vladaři, asijské vladaři - byli zasvěcenci. Pak se objevil kněz jako vládnoucí druh a kněz byl vládnoucím druhem až do reformace a renesance. Od těch časů jsou veliteli ekonomové. Vladaři jsou ve skutečnosti jenom podřízení a poddaní ekonomů. Nesmíme si myslet, že vládci v moderních časech jsou něčím jiným než podřízenými ekonomů. A vše co je vyplynulo prostřednictvím zákonů a spravedlnosti - musíme to jen studovat pozorně - je jednoduše následkem toho, co si mysleli ekonomicky orientovaní lidé. V devatenáctém století je poprvé nahrazen slovem "ekonomický" člověk smýšlející v rámci bankovníctví a v devatenáctém století je poprvé vytvořena organizace financí, která prosakuje do každého dalšího vztahu. Člověk musí jen být schopen podívat se na tyto věci a empiricky a prakticky je prověřit.

Všechno co jsem zde uvedl při druhé veřejné přednášce (Sociální budoucnost, 25.10.1919) je naprostá pravda. Člověk si může jenom přát, aby to bylo pochopeno ve všech detailech; pak by bylo vidět jak od základu pravdivé tyto věci jsou. Ale jen proto, že nastala vláda pouhého "symbolu solidního zboží" (což jsou peníze - citát z přednášky), Ahrimanovi byl dán další podstatný prostředek pro klamání lidstva.

Pokud si lidé neuvědomí, že právní stát a duchovní organismus musí být postaven proti ekonomickému řádu vyvolanému ekonomy a bankami, pak znovu, skrze tento nedostatek uvědomění, ahriman najde důležitý nástroj pro přípravu své inkarnace. Jeho inkarnace nepochybně přijde a tento nedostatek vzhledu mu umožní připravit jí vítězně.

Takové způsoby může Ahriman používat pro jistý druh člověka. Ale je zde ještě jiný druh - opravdu jsou často dva smíchané v jedné osobnosti - a tento druhý druh člověka, ale z jiného směru poskytne Ahrimanovi snadnou cestu k úspěchu.

Jsou to fakta, že ve skutečném životě nejsou naprosté chyby tak škodlivé jako poloviční nebo čtvrtinové pravdy. Naprosté chyby brzy prohlédneme, zatímco poloviční a čtvrtinové pravdy

uvádí lidi v omyl. Žijí s nimi, tyto částečné pravdy formují život a působí nejhroznější zpustošení.

Jsou dnes lidé, kteří si neuvědomují jednostrannost Galileo-kopernikánského světového názoru nebo kteří přinejmenším nevidí jeho iluzorní charakter nebo jsou příliš povrchní, aby to zkoumali. Právě jsme si ukázali jak špatné to je. Ale jsou dnes také lidé, nesčetní lidé, kteří uznávají jistou polopravdu, velmi významnou polopravdu a nepokoušejí se o čistě hypotetické ospravedlnění té polopravdy. Jak se může zdát mnoha lidem podivné a právě tak jednostranné dívat se na svět výhradně skrze Evangelia a odmítat jiné náhledy do skutečné reality je stejné jako se dívat na svět z hlediska Galileo-kopernikánského názoru nebo univerzitní materialistické vědy obecně.

Evangelia byla dána lidem v prvním století našeho letopočtu a věřit tomu, že evangelium může dát celé křesťanství je prostě polopravda. Je to také poloviční chyba, která zatemňuje lidi a tak poskytuje Ahrimanovi ty nejlepší prostředky k vítěznému uskutečnění jeho inkarnace.

Jak početní jsou ti, kteří si myslí, že mluví z křesťanské pokory, ale ve skutečnosti je to ze strašlivé arogance, když říkají: "Ó, my nepotřebujeme duchovní vědu! Prostota, jednoduchost evangelií vede k tomu co člověk potřebuje z věčného!" Hrozná domýšlivost je vyjádřena z větší části v této zjevné pokoře, která může být velmi dobře zneužívána Ahrimanem způsobem jaký jsem indikoval. Protože nezapomínejte co jsem říkal na začátku dnešní přednášky, jak v čase, kdy evangelia vznikala byli lidé ještě prostoupení luciferským impulsem ve svém myšlení, citění a základních názorech a tak mohli rozumět evangeliím Luciferskou Gnosí. Ale chápat evangelia v tomto starém smyslu dnes už není možné. Žádné skutečné porozumění Kristu není možné pokud člověk spoléhá pouze na evangelia, zvláště v té formě, jak jsou tradována. Nikde není méně pravdivého porozumění Kristu než v různých vírách a vyznáních.

Evangelia musí být prohloubeny duchovní vědou pokud si přejeme skutečně porozumět Kristu. Je to pak zajímavé zkoumat samostatná evangelia a dospět k jejich skutečnému obsahu. Přijímat evangelia jak jsou a jak je nesčetné množství lidí dnes přijímá a zejména jak jsou dnes vyučována, to není cesta ke Kristu; to je cesta pryč od Krista. Proto vyznání míří dál a dál pryč od Krista. K jakému pojetí Krista může člověk přijít, pokud přijímá evangelium a pouze evangelium, bez hloubky, kterou dává duchovní věda? Přijde skutečně ke Kristu - ale je to to nejzašší k čemu může člověk dojít skrze evangelium. Není to skutečnost Krista, dnes pouze duchovní věda k němu může vést. Evangelia přivádí k jakési vidině Krista, jakémusi skutečnému vnitřnímu obrazu nebo vidění, přesto jen k jakémusi obrazu. Evangelia dnes poskytují cestu k vidění Krista, ale ne ke skutečnému Kristu. To je právě důvodem, proč se stala moderní teologie tolik materialistickou. Theologičtí komentátoři a vykladači se ptali sami sebe: Co má být učiněno z evangelií? Dlouho se rozhodovali, že z jejich pohledu je výsledek podobný tomu, co získáme, když zkoumáme případ Pavla před Damaškem. A pak tito teologové, o kterých se předpokládá, že upevní křesťanství, ale kteří jej ve skutečnosti podkopávali, řekli: Pavel byl jednoduše nemocný, trpěl s nervy a měl před Damaškem vidění.

Jde o to, že skrze samotná evangelia můžeme dojít pouze k vidinám, k vizím, ale ne ke skutečnosti; Evangelia nám nedají skutečného Krista, ale jen jeho vidinu. Skutečný Kristus musí být dnes hledaný skrze všechno to, co lze získat z duchovních znalostí světa.

Tito lidé, kteří přísahají na samotné evangelium a odmítají každý druh skutečné duchovní znalosti, tvoří začátek zástupu pro Ahrimana, až se objeví v lidské formě v moderní civilizaci. Z těchto kruhů, z členů těchto vyznání a sekt, kteří odmítají konkrétní znalosti přinášené duchovním úsilím, se celé zástupy vyvinou v přívržence Ahrimana. A nyní se toto všechno začíná uskutečňovat. Je to zde, pracuje to v současném lidstvu a když dnes člověk mluví s lidmi se znalostí duchovní vědy mluví k nim, bez ohledu zda mluví o sociálních nebo jiných otázkách. Tak ví, že nepřátelské síly lžou, že žijí nadsmyslově a že lidé jsou jejich ubohé podvedené oběti. To je to volání k lidstvu: "Osvobodte se od všech těch věcí, které tvoří tak velké pokušení, že přispívají k Ahrimanovu triumfu!"

Mnoho lidí pocíťovalo něco takového. Ale doposud zde všude není dostatek odvahy k porozumění historickým impulsům pocházejícím z Krista, Lucifera a Ahrimana s tou naléhavostí, jaká je nezbytná a kterou zdůrazňuje anthroposofie. Dokonce i ti lidé, kteří mají představu o tom, co je nezbytné, tak nejdou dostatečně daleko. Například se podívejte na místa, kde vyvstává nějaké vědění, že světská materialistická věda s tímto ahrimanským charakterem se musí nechat prostoupit Kristovým impulsem a jak na druhé straně evangelium, musí být osvětleno díky vysvětlení duchovní vědy. Zvažte jak mnoho lidí zápasí za skutečné rozšíření světla těmito směry prostřednictvím duchovní vědy! Přesto lidstvo pouze získá ten správný názor na pozemské vtělení Ahrimana, pokud pronikne těmito věcmi a bude mít kuráž, vůli a energii osvítit Duchem světskou vědu a evangelium. Jinak je výsledkem vždycky povrchnost. Představte si například jak kardinál Newman - který konec konců byl osvícený muž, ten který následoval moderní náboženský vývoj - v době, kdy byl kardinálem v Římě, tak veřejně zastával názor, že pokud má katolické učení přežít, tak je nezbytné nové zjevení. My nicméně nepotřebujeme nové zjevení; čas zjevení ve starém smyslu již skončil. Potřebujeme novou vědu, která je osvětlena Duchem. Ale lidé musí mít kuráž pro takovou novou vědu.

Pomyslete jen na literární fenomén hnutí Lux Mundi, který začal s jistými vynikajícími teology, členy anglikánské "High Church", na konci osmdesátých a začátkem devadesátých let minulého století. Sestávalo se ze sérií studií, podnícených úsilím vybudovat most od světské vědy k obsahům článků víry (dogma). Dalo by se to nazvat blouděním sem a tam, žádné skutečné uchopení světské vědy, žádné její osvětlení Duchem. Nebylo zde žádného nepředpojatého zkoumání evangelií se znalostmi toho, že evangelium samo o sobě dnes nepostačuje, že musí být objasněno a osvětleno. Ale lidstvo musí mít kuráž v obou směrech a říct: vnější věda sama o sobě vede ke klamu, evangelium samo o sobě vede k přeludu. Střední cesta mezi přeludem a klamem je pouze v nalezení skutečnosti díky Duchu. O to se jedná.

Musíme dnes vidět skrze takové věci jako jsou tyto. Čistě světská věda může lidi učinit naprosto podrobené iluzím; ve skutečnosti by se nakonec dopouštěli pouze pošetilostí. Naprosto dostatečná pošetilost je dnes už zachována na věky, dozajista katastrofa světové války byla ohromná pošetilost! Přesto v ní bylo zapojeno mnoho lidí, kteří byli prosyceni úřední světskou vědou naší doby. A pokud si povšimnete jaké se ukazují pozoruhodné psychologické jevy, když nějaká sekta nebo jiní umísťují do popředí jedno ze čtyř evangelií, tak budete snadněji rozumět tomu, co zde dnes o evangeliích říkám. Povšimněte si jak silně podléhají halucinacím různé sekty, které věnují pozornost pouze evangeliu sv. Jana nebo výhradně evangeliu sv. Lukáše! Naštěstí máme čtyři evangelia, která se navenek popírají navzájem a tak bránila velké škodě, kterou by taková jednostrannost způsobila. Konfrontovaní se čtyřmi evangelií, lidé nejdou příliš daleko ve směru jednoho, ale mají vedle toho i ty ostatní. Jedno evangelium se čte nahlas jednu neděli a další neděli zase druhé, takže ta klamná síla jednoho je vyvážená tím druhým. Veliká moudrost leží v té skutečnosti, že ona

čtyři evangelia byla dána kulturnímu světu. Tímto způsobem je člověk chráněn před tím, aby byl stržen nějakým proudem, který by se ho zmocnil - jako v případě mnoha členů sekt - pokud je ovlivněn pouze jedním z evangelií. Pokud na něj výhradně působí jen jedno evangelium, tak je obzvláště jasné, jak to vede nakonec k halucinacím.

Ve skutečnosti je dnes základem vzdát se velké části subjektivních sklonů, mnoha z toho, k čemu se člověk přiklání a myslí si, že je zbožný nebo chytrý. Lidstvo musí především vyhledávat všestrannost a odvahu dívat se na věci ze všech stran.

Bylo mým přáním vám toto dnes říci, abyste si mohli uvědomit, že to, co člověk zkouší nyní přinést lidství má skutečně hlubší základy než jen nějaký druh osobní subjektivní zaujatosti. Může být také řečeno, že je to čtené ze znamení časů a že to muselo být přineseno.